

ISSN 2623-6575

UDK 63

GLASILO FUTURE

PUBLIKACIJA FUTURE - STRUČNO-ZNANSTVENA UDRUGA ZA PROMICANJE ODRŽIVOG RAZVOJA, KULTURE I MEĐUNARODNE SURADNJE, ŠIBENIK

VOLUMEN 5 BROJ 5-6

PROSINAC 2022.

Glasilo Future

Stručno-znanstveni časopis

Nakladnik:

FUTURA

Sjedište udruge: Šibenik

Adresa uredništva:

Bana Josipa Jelačića 13 a, 22000 Šibenik, Hrvatska / Croatia

☎ / 📠: +385 (0) 022 218 133

✉: urednistvo@gazette-future.eu / editors@gazette-future.eu

🌐: www.gazette-future.eu

Uređivački odbor / Editorial Board:Nasl. doc. dr. sc. Boris Dorbić, prof. struč. stud. – glavni i odgovorni urednik / *Editor-in-Chief*Emilija Friganović, dipl. ing. preh. teh., v. pred. – zamjenica g. i o. urednika / *Deputy Editor-in-Chief*Ančica Sečan, mag. act. soc. – tehnička urednica / *Technical Editor*Antonia Dorbić, mag. art. – zamjenica tehničke urednice / *Deputy Technical Editor*

Prof. dr. sc. Željko Španjol

Mr. sc. Milivoj Blažević

Vesna Štibrić, dipl. ing. preh. teh.

Međunarodno uredništvo / International Editorial Board:

Dr. sc. Gean Pablo S. Aguiar – Savezna republika Brazil (Universidade Federal de Santa Catarina)

Prof. dr. sc. Kiril Bahcevandziev – Portugalska Republika (Instituto Politécnico de Coimbra)

Prof. dr. sc. Martin Bobinac – Republika Srbija (Šumarski fakultet Beograd)

Prof. dr. sc. Zvezda Bogevska – Republika Sjeverna Makedonija (Fakultet za zemjodjelski nauki i hrana Skopje)

Dr. sc. Bogdan Cvjetković, prof. emeritus – Republika Hrvatska (Agronomski fakultet Zagreb)

Prof. dr. sc. Duška Čurić – Republika Hrvatska (Prehrambeno-biotehnoški fakultet Zagreb)

Prof. dr. sc. Margarita Davitkovska – Republika Sjeverna Makedonija (Fakultet za zemjodjelski nauki i hrana Skopje)

Prof. dr. sc. Dubravka Dujmović Purgar – Republika Hrvatska (Agronomski fakultet Zagreb)

Prof. dr. sc. Josipa Giljanović – Republika Hrvatska (Kemijsko-tehnološki fakultet u Splitu)

Prof. dr. sc. Semina Hadžabić – Bosna i Hercegovina (Agromediterranski fakultet Mostar)

Prof. dr. sc. Péter Honfi – Mađarska (Faculty of Horticultural Science Budapest)

Prof. dr. sc. Mladen Ivić – Bosna i Hercegovina (Univerzitet PIM)

Doc. dr. sc. Anna Jakubczak – Republika Poljska (Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy)

Dr. sc. Željko Jurjević – Sjedinjene Američke Države (EMSL Analytical, Inc., North Cinnaminson, New Jersey)

Prof. dr. sc. Mariia Kalista – Ukrajina (National Museum of Natural History of National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv)

Prof. dr. sc. Tajana Krička – Republika Hrvatska (Agronomski fakultet Zagreb)

Doc. dr. sc. Dejan Kojić – Bosna i Hercegovina (Univerzitet PIM)

Slobodan Kulić, mag. iur. – Republika Srbija (Srpska ornitološka federacija i Confederation ornitologique mondiale)

Prof. dr. sc. Branka Ljevnaić-Mašić – Republika Srbija (Poljoprivredni fakultet Univerziteta u Novom Sadu)

Doc. dr. sc. Zvonimir Marijanović – Republika Hrvatska (Kemijsko-tehnološki fakultet u Splitu)

Semir Maslo, prof. – Kraljevina Švedska (Primary School, Lundåkerskolan, Gislaved)

Prof. dr. sc. Ana Matin – Republika Hrvatska (Agronomski fakultet Zagreb)

Prof. dr. sc. Elizabeta Miskoska-Milevska – Republika Sjeverna Makedonija (Fakultet za zemjodjelski nauki i hrana)

Prof. dr. sc. Bosiljka Mustać – Republika Hrvatska (Sveučilište u Zadru)

Prof. dr. sc. Ayşe Nilgün Atay – Republika Turska (Mehmet Akif Ersoy University – Burdur, Food Agriculture and Livestock School)

Prof. dr. sc. Tatjana Prebeg – Republika Hrvatska (Agronomski fakultet Zagreb)

Prof. dr. sc. Bojan Simovski – Republika Sjeverna Makedonija (Fakultet za šumarski nauki, pejzažna arhitektura i ekoinženiring "Hans Em" Skopje)

Prof. dr. sc. Davor Skejić – Republika Hrvatska (Građevinski fakultet Zagreb)

Akademik prof. dr. sc. Mirko Smoljić, prof. struč. stud. – Republika Hrvatska (Sveučilište Sjever, Varaždin/Koprivnica, Odjel ekonomije)

Prof. dr. sc. Nina Šajna – Republika Slovenija (Fakulteta za naravoslovje in matematiko)

Doc. dr. sc. Mladenka Šarolić, prof. struč. stud. – Republika Hrvatska (Kemijsko-tehnološki fakultet u Splitu)

Prof. dr. sc. Andrej Šušek – Republika Slovenija (Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede Maribor)

Prof. dr. sc. Elma Temim – Bosna i Hercegovina (Agromediterranski fakultet Mostar)

Doc. dr. sc. Merima Toromanović – Bosna i Hercegovina (Biotehnički fakultet Univerziteta u Bihaću)

Prof. dr. sc. Marko Turk – Republika Hrvatska (Visoka poslovna škola PAR)

Prof. dr. sc. Ivana Vitasović Kosić – Republika Hrvatska (Agronomski fakultet Zagreb)

Prof. dr. sc. Ana Vujošević – Republika Srbija (Poljoprivredni fakultet Beograd)

Sandra Vuković, mag. ing. – Republika Srbija (Poljoprivredni fakultet Beograd)

Prof. dr. sc. Vesna Židovec – Republika Hrvatska (Agronomski fakultet Zagreb)

Grafika priprema: Ančica Sečan, mag. act. soc.

Objavljeno: 31. prosinca 2022. godine.

Časopis izlazi u elektroničkom izdanju dva puta godišnje, krajem lipnja i prosinca, a predviđena su i dva specijalna izdanja tijekom godine iz biotehničkog područja.

Časopis je besplatan. Rukopisi i recenzije se ne vraćaju i ne honoriraju.

Autori/ce su u potpunosti odgovorni/e za sadržaj, kontakt podatke i točnost engleskog jezika.

Umnožavanje (reproduciranje), stavljanje u promet (distribuiranje), priopćavanje javnosti, stavljanje na raspolaganje javnosti odnosno prerada u bilo kojem obliku nije dopuštena bez pismenog dopuštenja Nakladnika.

Sadržaj objavljen u Glasilu Future može se slobodno koristiti u osobne i obrazovne svrhe uz obvezno navođenje izvora.

Časopis je indeksiran u CAB Abstract (CAB International).

Glasilo Future

Stručno-znanstveni časopis

FUTURA – stručno-znanstvena udruga za promicanje održivog razvoja, kulture i međunarodne suradnje, Bana Josipa Jelačića 13 a, 22000 Šibenik, Hrvatska

(2022) 5 (5-6) 01–74

SADRŽAJ:

	Str.
<i>Izvorni znanstveni rad (original scientific paper)</i>	
<i>L. Hadelan, Anja Marković, Željka Mesić, Magdalena Zrakić Sušac</i> Preferencije studenata prema čokoladnim namazima Students' preferences for chocolate spreads	01–12
<i>Živa Bračić, Natalija Hočevar, Nina Šajna</i> Allelopathic potential of <i>Helleborus dumetorum</i> and its prospects for conservation with gardening	13–26
<i>Stručni rad (professional paper)</i>	
<i>B. Dorbić, Lucija Jurlin, Vinka Karađole, M. Blažević</i> Bidermajer stil u suvremenoj floristici Biedermeier style in contemporary floristry	27–44
<i>Ana Šujica, Ž. Španjol, B. Dorbić</i> Ekološka radionica za srednjoškolce u sklopu projekta "S HEP-om do razumijevanja požara i njegovog utjecaja na okoliš" kao model edukacije iz zaštite prirode i okoliša Ecological workshop on the topic of fire for high school students as part of the project "With HEP to understand fire and its impact on the environment" as a model of education in nature and environmental protection	45–59
<i>Tihana Miloloža, Ljiljana Krstin, Zorana Katanić, Tanja Žuna Pfeiffer, Jelena Kadoić, Nikolina Sabo, Ana Martinović, M. Šag</i> Raznolikost biljnih svojti na južnim padinama Ivanščice pored grada Zlatara Diversity of plant taxa on the southern slope of Ivanščica near the town of Zlatar above Zlatar town	60–72
<i>Upute autorima (instructions to authors)</i>	73–74

Bidermajer stil u suvremenoj floristici

Biedermeier style in contemporary floristry

Boris Dorbić¹, Lucija Jurlin², Vinka Karađole³, Milivoj Blažević⁴

stručni rad (professional paper)

doi: 10.32779/gf.5.5-6.3

Citiranje/Citation⁵

Sažetak

Bidermajer je umjetnički pravac i stil nastao u Njemačkoj početkom 19. stoljeća. Pod njim podrazumijevamo stil skromnog građanskog ambijenta koji se nadovezuje na engleske klasicističke oblike i francuski stil za vrijeme vladavine kralja Luja Filipa. U radu se pored sažetog arhitektonskog prikaza stila daju i osnovne karakteristike florističkog oblikovanja i slaganja buketa s naglaskom na bidermajer. Inspiracija za oblikovanje bidermajer buketa se nalazi posvuda u prirodi. Buketi ovog stila se uglavnom izrađuju od kultiviranih cvjetnih vrsta za rez. Ovaj buket spada u klasične bukete, kupolaste forme, a za njegovu izradu koriste se ruže, dalije, pelargonije, krizanteme, geranij itd. U novije vrijeme raste interes za primjenom samoniklih vrsta u aranžiranju pa je akcent stavljen i na samoniklo zelenilo i cvijeće mediteranskog podneblja. Primjer navedenog se daje kroz jedan osvrt na održanu znanstveno-popularnu radionicu "Aranžmani od mediteranskog bilja".

Ključne riječi: Bidermajer stil, aranžiranje, buketi, samoniklo bilje, floristička radionica.

Abstract

Biedermeier is an artistic decorative style originated from Germany from beginning of the 19th century. style inspired by modest urban environment built on English classicist forms and French style during the reign of King Louis Philippe. This paper provides the basic characteristics of floristic design and arrangement of bouquets with an emphasis on Biedermeier with brief architectural presentation of the style. Inspiration for the design of the Biedermeier bouquet can be found everywhere in nature. Bouquets of this style are mostly made from cultivated cut flower species. This

¹ Veleučilište "Marko Marulić" u Kninu, Krešimirova 30, 22300 Knin, Republika Hrvatska.

*E-mail: bdorbic@veleknin.hr (Dopisni autor)

² Studentica Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru, Nastavnički fakultet, Sjeverni logor bb, 88104 Mostar, Bosna i Hercegovina.

³ Stipe Ninića 46A, 22 000 Šibenik.

⁴ 8. dalmatinske udarne brigade 20, 22 000 Šibenik, Republika Hrvatska.

⁵ Dorbić, B., Jurlin, L., Karađole, V., Blažević, M. (2022). Bidermajer stil u suvremenoj floristici. *Glasilo Future*, 5(5-6), 27–44. / Dorbić, B., Jurlin, L., Karađole, V., Blažević, M. (2022). Biedermeier style in contemporary floristry. *Glasilo Future*, 5(5-6), 27–44.

bouquet belongs to classic bouquets formed with flowers of roses, dahlias, pelargoniums, chrysanthemums, geraniums. In recent times, there is a growing interest/trend in using types of different wild species in arrangements, so the accent of workshop was also placed on wild greenery and flowers of the Mediterranean climate. In this paper we give short review of held scientific-popular workshop "Arrangements of Mediterranean herbs".

Key words: Biedermeier style, arrangement, bouquet, wild plants, floristry workshop.

Uvod

Poznavanje tipova aranžmana kroz povijest za floriste je važno da bolje razumiju oblikovanje aranžmana i buketa koji se koriste i danas (Singh, 2017).

Cvjetni dizajn ima dugu povijest razvitka s posebnim tehnikama i pravilima slaganja biljnog materijala. Različite promjene u cvjetnom dizajnu ovise o modi, ali i o dostupnosti cvijeća i zelenila (Židovec et al., 2020). Cvjetni aranžmani se dijele prema načinu izrade ili tehnici aranžiranja, te prema cvijeću koje se upotrebljava za izradu. Prema načinu izrade dijele se na: buket, aranžman u posudi, vijenac i vjenčić, a prema cvijeću koje se koristi za izradu na: aranžmane od živog cvijeća, aranžmane od suhog cvijeća te aranžmane od svilenog cvijeća (Brlek, 2018).

Inspiracija za cvjetni dizajn se nalazi posvuda u prirodi, cvijeću, modi itd. Ona dolazi postepeno, a mnoge je poželjno i zabilježiti. Mnogi pojedinci imaju urođeni osjećaj za stil i kreativnost, a drugi ih trebaju stvarati postupno. Mlađim floristima se preporuča izrada jednostavnijih formi za izgradnju samopuzdanja (Owen, 2007). Bidermajer je stil skromnoga građanskog ambijenta u srednjoeuropskoj umjetnosti nastao između 1815. i 1848. godine (Bratanić. (Ur.) 2022). Početkom 19. stoljeća industrijska revolucija izazvala je promjene u svim područjima života. Njemački arhitekt stvara novo "materijalno okruženje" gdje se uzima u obzir tehnički napredak i sljubljuje s romantičnim pojmom "individualnosti", a zahtijevao je pažnju prema čovjekovom privatnom životu (Kazhar, 2019). Bidermajer se očituje i u primjeni novih oblika u prezentiranju kućnog namještaja kao dijela ukrasnog elementa interijera mlađe buržoazije u usponu.

Za stil je u floristici karakterističan buket kupolastog oblika naziva "bidermajer" (nastao 1820. godine). Karakteristika je da ovaj buket završava manšetom ("Bidermajer" motivi).

Danas se u aranžiranju biljni materijal može pronaći u prirodi tako da florist treba dobro poznavati samoniklo bilje (Auguštin, 2007). Naime, uporabnu vrijednost samoniklog bilja čovjek otkriva još iz kamenog doba. Raznolika mogućnost korištenja daje mu posebnu vrijednost i značaj (Dujmović Purgar et al., 2015). Uvođenje pojedinih autohtonih vrsta u ukrasnu hortikulturu se javlja kao posljedica svjetske potražnje za nekim novim proizvodima. Uvođenje je dugotrajan i skupocjen proces (Hajoš i Vršek, 2002). Kod nas i danas prevlada trend nedovoljnog uzgoja navedenih vrsta (Dorbić et al., 2020). Ipak, u zadnje vrijeme raste trend osnivanja samoodrživih vrtova i potreba kako očuvati biološku raznolikost (Meeker et al., 2018).

Cvjetni dizajn kroz povijest-sažeti prikaz

Cvijeće se za dekorativnu namjenu koristilo još tijekom ranog egipatskog razdoblja (2800 - 28. pr. Kr.), a potom i u Rimskom razdoblju (28. pr. Kr. - AD. 325), bizantskom razdoblju (AD. 320–600), kroz srednji vijek (AD. 476-1400), razdoblju baroka (1600-1775) te tijekom viktorijanskog razdoblja (1820. - 1901.) kako je opisano u Berrall (1997) i Hannay Frances (1948). Talijanski umjetnik Michelangelo uvelike je utjecao na umjetnost i to na prijelazu iz klasičnog renesansnog stila u raskošni barok. To su bili simetrični dizajni ovalnog oblika, ali i asimetrične krivulje u obliku 'S' koji su kasnije usvojeni. U razdoblju vladavine Luja XVI (1774. - 1793.) uočen je vid ženstvenosti u tadašnjem dizajnu. Cvjetni aranžmani bili su kompaktniji od onih ranijih s jednostavnim linijama u trokutastom obliku i jakim kontrastom boja (Griner, 2011). Cvjetni dizajn američkog saveznog razdoblja (1780-1820) kombinirao je stilove od neoklasičnog i carskog dizajna (Hannay, 1948). Kod ovog dizajna visina cvjetova bila je veća od širina aranžmana (Singh, 2017).

Osnove florističkog oblikovanja i slaganja buketa

Tehničko umijeće u dizajnu igra značajnu ulogu i bitno je u izgradnji vlastite sposobnosti aranžiranja (Owen, 2007). Prije početka slaganja buketa potrebno je s cvjetnih stapki ukloniti suvišne listove i trnje kod ruža (slika 1 b). Buket koji se slaže osnovnom tehnikom počinje se slagati od njegova središta. Lijevom rukom drže se cvjetovi, a desnom se dodaju novi u buket (1 a). Prvi se složi ravno, dok se desni složi koso prema prvome (1 c). Sljedeće stabljike se dodaju slijeva na desno u kosom položaju. Buket se povremeno okreće budući se peteljke moraju dodavati u istom smjeru. Veže se u točki okretišta spirale i uredno se poveže vrpcom, likom, vunom i slično (slika 1 d) (Krivošić et al., 2013).

Neke vrste cvijeća za cvjetne bukete se uživavaju npr. za bidermajer (npr. cvjetovi gladiole) jer se smanjuje debljina stabljike, lomljenje stabljike, a postiže se i uspravni izgled cvijeća. Uživavaju se: listovi, cvjetovi, plodovi, snopići cvijeća i zelenila, latice, ukrasi i drugo. U pogledu oblikovnih karakteristika bitno je poznavati sljedeće karakteristike; ravnoteža, boja, linija, žarišna točka, proporcija i tekstura. Vizualna ravnoteža podrazumijeva vizualni izgled buketa, a mora biti zadovoljena s jedne strane na drugu, od vrha k dnu i sprijeda prema natrag. Može biti simetrična i asimetrična. Boja je značajni oblikovni element koja utječe na ljudske osjećaje i raspoloženje (Krivošić et al., 2013).

Boje se mogu se svrstati u krug boja (slika 2). Svaka boja ima svoje komplementarne ili suprotne boje (Šegula, 2010). U umjetnosti osnovne boje su: crvena, žuta i plava, a sekundarne: narančasta, zelena i ljubičasta. Tercijarne boje dobiju se miješanjem primarnih i sekundarnih boja. Kontrastne boje u aranžiranju djeluju efektno (toplo-hladno, svjetlo-tamno) (slika 3). Kombiniranjem boja različitog stupnja važno je da se postigne ravnoteža. Jedna boja treba dominirati, dok se druge koriste da bi se naglasila ona koja je dominantna. Sklad ili harmonija boja postiže se u zajedništvu dvije ili više boja. Može biti harmonija malih ili velikih kontrasta. Linija se definira kao strukturni okvir aranžmana ili

buketa (Krivošić et al., 2013). Postoji nekoliko vrsta linija: okomita, vodoravna, dijagonalna, zakrivljena, valovita i izlomljena (Šegula, 2010). Njeni elementi utvrđuju: oblik, strukturu, kretanje, napetost te osjećaj visine, dubine i širine. Žarišna točka kao centar ravnoteže na prvi pogled ima najveći vizualni utjecaj. Nalazi se u donjem dijelu buketa, u kojem može biti više žarišnih točaka. Cvijeće čini cvjetnu kompoziciju, dok teksturu tvore površinska svojstva biljnog materijala (može biti: gruba, tvrda i meka (Krivošić et al., 2013).

Slika 1 a, b, c, d. Slaganje bidermajer buketa (Crtež: L. Jurlin, 2022)

Figure 1 a, b, c, d. Arrangement of Biedermeier bouquet (Drawing: L. Jurlin, 2022)

Slika 2. Slikarski krug boja

(Izvor: https://hr.wikipedia.org/wiki/Boja#/media/Datoteka:BYR_color_wheel.svg)

Figure 2. Painter's circle of colors

(Source: https://hr.wikipedia.org/wiki/Boja#/media/Datoteka:BYR_color_wheel.svg)

Slika 3. Priroda sama stvara kontrast (Foto: B. Dorbić, 2021)

Figure 3. Nature itself creates contrast (Photo: B. Dorbić, 2020)

Bidermajer u arhitekturi

Naziv Bidermajer potječe od pseudonima (Gottlieb) Biedermaier autora pjesama L. Eichrodta *Biedermaiers Liederlust*. U opreci prema raskošnim oblicima iz Napoleonova doba (stil *empire*), bidermajer je stil skromnoga građanskog ambijenta. Nadovezuje se na engleske klasicističke oblike s kraja 18. st. i na francuski stil iz doba vladavine Luja Filipa ("Bider majer" motivi).

Bidermajer je nastao na njemačko-austrijskoj kulturnoj sceni i bio je raširen u mnogim europskim zemljama. U tadašnjem razdoblju brzog razvoja prirodnih znanosti, tehnologije i političkih promjena pojavila se kontradikcija: želja da se stvori "novo" i "moderno", prilagođeno građanina u cilju udobnosti privatnog stanovanja (Kazhar, 2019).

Kultura stanovanja u bidermajerskom stilu je nastala 1815. godine u Njemačkoj i Austriji i do 1948. godine je ostao popularan u nekoliko europskih zemalja (Kazhar, 2019).

Za Bidermajer se može kazati da se "život" seli iz dvoraca u manje građanske stanove, a ljudi teže ugodnom obiteljskom životu. Reprezentativnost se zamjenjuje intimnošću. Namještaj i drugi elementi kuće su jednostavni: porculan, tkanine, slikarstvo, minijature i drugo ("Bider majer" motivi).

Stil je kod kolekcionara ostao popularan do danas, a smatra se izuzetno funkcionalan i jednostavan u formi i upotrebi. Dizajn interijera i namještaj najviše su doprinijeli njegovoj popularnosti. Jasno se uočava i utjecaj tadašnjeg carstva, ali bez dominacije pompe i groteske (Despot i Sandeva, 2018).

Bidermajer nije samo stil arhitekture već je to i "stil života" građanina – u razdoblju 1815-1848. (Njegova glavna obilježja iskristalizirana su uređenjem interijera. Plemički "salon" zamijenio je "dnevnu sobu" s domaćicom u centru obiteljskog života. Ovakav način promjene funkcije glavne prostorije doveo je do njegove multifunkcionalnosti, Unutrašnje prostorije su podijeljene u nekoliko posebnih zona, koje su podijeljene uz pomoć zaslona i žardinjere. Nalazile su se i skupine namještaja sa stolom za ručni rad. Namještaj nije glomazan, stropovi su niski, a od ukrasnog bilja prostor su uljepšavale lončanice pelargonija, kućni ljubimci i dekorativni kavezi s kanarincima. Zidni tapeti su ukrašeni s cvjetnim detaljima, prekrivači i ostale tkanine su u toplim bojama itd. (Kazhar, 2019).

Bidermajersko razdoblje preferiralo je udobnost jednostavnog kućnog okruženja i radosti. Uokvireno suho cvijeće bilo je najbolji zidni ukras. U rasporedu namještaja skoro bez dekora nastojala se zadržati simetrija. Uz pravokutne oblike primjenjivane su zakrivljene linije (za namještaj, ogledala, vrata, ručke i naslone za ruke). Uglavnom se koristilo svijetlo drvo domaćih vrsta (javor, breza, trešnja i kruška). Trosjed je zamijenjen s "kanapeom" i kutnim klupama. Unutrašnjost je bila ukrašena zaslonima, cvijećem i figurama različitih ptica, masivnim okruglim stolom, čembalom ili klavirom. Pojavili su se neki novi modni oblici namještaja - "kredenc" u kojem je bilo pohranjeno obiteljsko srebro i porculan (slika 4 i 5) (Kazhar, 2019).

Naslonjači i sofe su svijetli i s mnogo ukrasnih linija ukrašenih cvijećem, vijencima i sličnim dekorativnim motivima (Despot i Sandeva, 2018). Kuće se također grade "u bidermajer stilu" (Kazhar, 2019).

Za bogat interijer bidermajera karakteristične su teme: minijature i portreti, žanr-prizori te krajolici M. Stroya, J. Stagera, I. Zachea i F. G. Walmüllera u Zagrebu, I. Simonettija, A. Manzoniya i L. Buttija u Rijeci, F. Giffingera, H. Conrada v. Hötendorfa u Osijeku, F. Pfalza u Vinkovcima, V. Karasa u Karlovcu i slikara vukovarskih krajolika u Vukovar (Bidermajer). Mnogi njemački slikari poput Spitzwega su također bili inspirirani ovim umjetničkim pravcem i romantičnim pejzažima (slika 6).

Slika 4. E-28: Njemačka dnevna soba u razdoblju bidermajer, 1815.-50 (Niblack Thyrne, N)
(Izvor: <https://www.artic.edu/artworks/43778/e-28-german-sitting-room-of-the-biedermeier-period-1815-50>)

Figure 4. E-28: German Sitting Room of the Biedermeier Period, 1815-50 (Niblack Thyrne, N)
(Source: <https://www.artic.edu/artworks/43778/e-28-german-sitting-room-of-the-biedermeier-period-1815-50>)

Slika 5. Blagovaonica u dvorcu Sanok u Sanoku, Austro-Ugarska
(Izvor: [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:01910_2021-02-20_\(39\)_Speisesaal_im_Schloss_Sanok_in_Sanok,_%C3%96sterreich-Ungarn.png](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:01910_2021-02-20_(39)_Speisesaal_im_Schloss_Sanok_in_Sanok,_%C3%96sterreich-Ungarn.png))

Figure 5. Dining room in Sanok Castle in Sanok, Austria-Hungary
(Source: [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:01910_2021-02-20_\(39\)_Speisesaal_im_Schloss_Sanok_in_Sanok,_%C3%96sterreich-Ungarn.png](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:01910_2021-02-20_(39)_Speisesaal_im_Schloss_Sanok_in_Sanok,_%C3%96sterreich-Ungarn.png))

Slika 6. Čitanje novina u vrtu (Izvor: <http://www.artistsandart.com/2010/01/carl-spitzweg-1808-1885-german-painter.html>)

Figure 6. Newspaper reader in a Garden (Source: <http://www.artistsandart.com/2010/01/carl-spitzweg-1808-1885-german-painter.html>)

Bidermajer buket

Cvijeće je osnovni dekorativni element bidermajer stila; tkanine su obavezno dekorirane cvjetnim motivima. Cvijeće je i motiv vezova i drugih kućnih ukrasa (npr. cvijeće na grafikama, buketi na portretima, oslikano je na porculanu i staklu, utkano u tepisima, urezuje se u namještaj, uzgaja u teglama i u vrtu). Koriste se razne vrste cvijeća: minijature ruže, nezaboravka, dalija, geranij, pelargonije, krizanteme i drugo.

Ovaj buket spada u klasične aranžmane/bukete, okruglog oblika zajedno s mille fleurs buketima (Šegula, 2010).

Kod bidermajer buketa cvijeće se oblikuje u oblike koncentričnih krugova koji su poredani u zaobljeni i kompaktni ili blago stožasti oblik. Dizajn je zanimljiv radi kontrasta boje, oblika i teksture. Pored cvijeća može se koristiti: bobičasto voće, lišće, orašasti plodovi, sitno povrće u koncentričnim prstenovima i slično (slika 7).

U tablicama 1. i 2 su navedene cvjetne vrste i zelenilo koje se može koristiti za bidermajer buket.

Slika 7. Bidermajer buketi-crtež (Crtež: L. Jurlin, 2022)

Figure 7. Biedermeier bouquets-drawing (Drawing: L. Jurlin, 2022)

Tablica 1. Cvjetne vrste koje se mogu koristiti za bidermajer buket

Table 1. Flower species that can be used for a biedermeier bouquet

Redni broj	Latinski naziv vrste (Cvjetne vrste za rez)	Redni broj	Latinski naziv vrste (Cvjetne jednogodišnje, dvogodišnje i trajnice)
1.	<i>Alstomeria</i> sp.	1.	<i>Anemone coronaria</i> L.
2.	<i>Cymbidium</i> sp.	2.	<i>Bellis perennis</i> L.
3.	<i>Dianthus caryophyllus</i> L.	3.	<i>Convallaria majalis</i> L.
4.	<i>Fresia refracta</i> Klatt.	4.	<i>Dahlia</i> sp.
5.	<i>Gerbera jamesonii</i> Hook.	5.	<i>Gladiolus x gandavensis</i>
6.	<i>Gypsophyla paniculata</i> L.	6.	<i>Lavandula angustifolia</i> Mill.
7.	<i>Hypericum</i>	7.	<i>Lythrum salicaria</i> L.
8.	<i>Lilium candidum</i> L.	8.	<i>Nigella damascena</i> L.
9.	<i>Rosa hybrida</i>	9.	<i>Tulipa</i> sp.
10.	<i>Paeonia</i>	10.	<i>Zinnia elegans</i> Jacq.

Tablica 2. Zelenilo koje se može koristiti za bidermajer buket

Table 2. Greenery that can be used for a biedermeier bouquet

Redni broj	Latinski naziv vrste	Redni broj	Latinski naziv vrste
1.	<i>Acacia dealbata</i> Link	1.	<i>Pittosporum tobira</i> (Thunb.) W. T. Aiton
2.	<i>Arbutus unedo</i> L.	2.	<i>Prunus</i> spp.
3.	<i>Eucaliptus</i> sp.	3.	<i>Quercus</i> spp.
4.	<i>Hedera helix</i> L.	4.	<i>Rosa canina</i> L.
5.	<i>Helichrysum italicum</i> (Roth) G. Don	5.	<i>Salvia officinalis</i> L.
6.	<i>Ilex aquifolium</i> L.	6.	<i>Sambucus nigra</i> L.
7.	<i>Myrtus communis</i> L.	7.	<i>Spartium junceum</i> L.
8.	<i>Olea europea</i> L.	8.	<i>Syringa vulgaris</i> L.
9.	<i>Philadelphus coronarius</i> L.	9.	<i>Viburnum tinus</i> L.
10.	<i>Pistacia terebrinthus</i> L.	10.	<i>Viburnum opulus</i> L.

Bidermajer buketi se mogu izraditi i od samoniklog cvijeća i zelenila ili se može kombinirati s kultiviranim alohtonim biljem. U sljedećim redcima iznosimo neke crtice zbog čega bi se među ostalim potonje vrste trebale više koristiti u našoj floristici (slike 8-13).

Počinjemo s citatom teksta Miljković (2003: 117) o samoniklom cvijeću: *U bogatom biljnom carstvu sredozemne klime ističe se ljepotom raznoliko cvijeće, koje raskošnim vatrometom boja fluidno nadahnjuje opojnost i specifičnost pejzaža. Ushićenje krajobrazu daju razigrani oblici rastlinstva uz lelujanje blagog povjetarca, drhtanje jutarnje sumaglice, treptaj podnevnih sunčevih zraka i smiraj zalaska sunca. Opjevan je jadranski pejzaž, ali ga nitko nije tako vjerno i snažno oslikao kao najveći hrvatski slikar M. C. Medović.* O primjeni samoniklog cvijeća u ukrasnoj hortikulturi pisali su mnogi naš autori: Kovačević, 1960, Ungar, 1979, Vršek i Kurtela, 1995; Hajoš i Vršek, 2002; Dorbić et al., 2020. Dakle u našoj je flori velik broj ukrasnih autohtonih vrsta koje se mogu valorizirati na različite načine (slike 8-13). Literaturni izvori navode da je npr. Australaska proizvodnja rezanog cvijeća usredotočena na tri autohtone vrste *Chamelaucium*, *Anigozanthos* i *Banksia* (Considine, 1993., prema Vršek i Kurtela, 1995), a slična situacija je i u Izraelu (Avishai, Lievre, 1989., prema Vršek i Kurtela, 1995). Potrebno je naglasiti da su autohtone biljne vrste bolje prilagođene stanišnim uvjetima od alohtonih, a održavanje im je jeftinije. Njihovom primjenom doprinosi se očuvanju biološke i krajobrazne raznolikosti (Židovec i Karlović, 2005).

Bidermajer buket se počinje raditi od sredine na način da se najprije postavi središnji cvijet oko kojeg se okruže sitnije cvijeće i dekorativno zelenilo. Potom se tri cvijeta postave u obliku istostraničnog trokuta. Ti se cvjetovi također okruže zelenilom i sitnijim cvjetovima. Iz bidermajer buketa se razvio buket *millefleur* koji mu je sličan. Nije u potpunosti kupolast već je u sredini ulegnut (Krivošić et al.,

2013). Bidermajer se najčešće koristi kao adventski ili novogodišnji buketi, a može se koristiti i za vjenčane bukete (slika 14) (Šegula, 2010). Bidermajer buket može biti i neformalan (slika 14).

Slika 8. Neke vrste autohtonog cvijeća i zelenila priređene za oblikovanje bidermajer buketa (Foto: B. Dorbić, 2021)

Figure 8. Some types of autochthonous flowers and greenery prepared for the design of Biedermeier bouquets (Photo: B. Dorbić, 2021)

Slika 9. *Ruta graveolens* L. (Foto: B. Dorbić)

Figure 9. *Ruta graveolens* L. (Photo: B. Dorbić)

Slika 10. *Alium* spp. (Foto: B. Dorbić)

Figure 10. *Alium* spp. (Photo: B. Dorbić)

Slika 11. *Daucus carota* L. ssp. *carota* (Photo: B. Dorbić)

Figure 11. *Daucus carota* L. ssp. *carota* (Photo: B. Dorbić)

Slika 12. *Salvia officinalis* L. (Foto: B. Dorbić)

Figure 12. *Salvia officinalis* L. (Photo: B. Dorbić)

Slika 13. *Pistacia terebinthus* L. (Foto: B. Dorbić)

Figure 13. *Pistacia terebinthus* L. (Photo: B. Dorbić)

Slika 14. Što predstavlja bidermajer? (Bidermajer buket od poljskog cvijeća)
(Izvor: <https://nl.pinterest.com/pin/338684834480047190/>)

Figure 14. What does Biedermeier mean? (Biedermeier bouquet of wildflowers)
(Source: <https://nl.pinterest.com/pin/338684834480047190/>)

Ocjenjivanje cvjetnih buketa

Prilikom florističkog natjecanja kandidati aranžiraju sljedeće teme: stol za dvoje, zadana tema (svi imaju isto cvijeće, organizatori snose troškove za biljni materijal), slobodan buket i aranžiranje poklona. Svi natjecatelji donose svoj materijal i pribor za aranžiranje. Vjenčani buket je kruna zanata i njegovo aranžiranje traje 60 min. Izrada ostalih zadanih tema traje po 30-tak minuta. Radna površina je osigurana od organizatora, a postamenti za svaku od zadanih tema donose natjecatelji. Pomoćnik sudjeluje samo u pripremi cvijeća za zadane teme. Natjecateljsko aranžiranje radi se po danjem svjetlu i započinje od 9 h ujutro. Floristička djela ocjenjuju tri floristička eksperta koji daju nezavisne ocjene prema tablici za ocjenjivanje (tablica 3). Eksperte (ocjenjivače-floriste) bira organizator.

Tablica 3. Prilagođena tablica za ocjenjivanje cvjetnih buketa (prilagođeno prema Floresta)

Table 3. Adapted table for rating flower bouquets (adapted from Floresta)

1. Ideja	Originalnost, jedinstvenost, kreativnost	Izbor materijala (oblikovanje odabranih materijala)	Maksimalno 20 bodova -----
2. Boja	Odnos i zastupljenost boja	Kompozicija boja	Maksimalno 20 bodova -----
3. Kompozicija	Ukupni dojam	Stil	Maksimalno 30 bodova -----
4. Tehnika	Čistoća izrade	Tehnička razina složenosti izrade	Maksimalno 30 bodova -----

Slike 15 i 16. prikazuju izradu bidermajer buketa u sklopu Znanstveno-popularne radionice "Aranžmani od mediteranskog bilja", radionica "Samonikle ukrasne vrste za rez i aranžiranje" koja je održana 21. svibnja 2021. godine u Šibeniku. Na radionici su učesnice pod vodstvom Vinke Karađole, stručne nastavnice floristike samostalno izradile i izložile svoje bukete od samoniklog i kultiviranog cvijeća koji su ocijenjeni od strane stručnog tima prema Floresti (slika 17) (Bilušić i Dorbić, 2021).

Slika 15. Izrada bidermajer buketa na radionici (Foto: B. Dorbić, 2021)

Figure 15. Making a Biedermeier bouquet at the workshop (Photo: B. Dorbić, 2021)

Slika 16. Izrađeni bidermajer buket (Foto: B. Dorbić, 2021)

Figure 16. Made Biedermeier bouquet (Photo: B. Dorbić, 2021)

Slika 17. Izloženi buketi s florističke radionice (Foto: B. Dorbić, 2021)

Figure 17. Exhibited bouquets from the floristry workshop (Photo: B. Dorbić, 2021)

Zanimljivo je navesti da su sklopu gore navedene Znanstveno-popularne radionice "Aranžmani od mediteranskog bilja" sudionice na radionici "Kolažiranje prešanog cvijeća", tehnikom kolažiranja latica izrađivale motive buketa u bidermajer i slobodnom stilu (slika 18 i 19). Tehnika datira prije 600. godina, a započeta je u Japanu. Zanimljivo je kazati da su tada njome bavili japanski samuraji. Motivi mogu biti pejzaži, portreti, životinje i slično. Tehnika je potom prenijeta u Egipat, a u 19. stoljeća i do kraljice Viktorije. Danas se najviše prakticira u Japanu, Tajlandu, Koreji, Izraelu, Egiptu, Ujedinjenom kraljevstvu i dr. Kod nas je cvjetno kolažiranje zaživjelo tijekom posljednjih nekoliko desetljeća. Tehnika je prilično zahtjevna jer traži sakupljanje i sušenje (prešanje) prikladnih cvjetnih latica, a potom i njihovo oblikovanje (slaganje) te lijepljenje na tvrdom kartonu različitog obojenja. Od kultiviranih vrsta najbolje su se pokazale laticе: ruže, hortenzije, jasmína, begonije, maćuhice, listovi paprati, eukaliptusa i sl. (Parać, 2021).

Slika 18. Kolažiranje prešanog cvijeća (Foto: B. Dorbić, 2021)

Slika 19. Buketi od prešanog cvijeća (Foto: B. Dorbić, 2021)

Figure 18. Collage of pressed flowers (Photo: B. Dorbić, 2021)

Figure 19. Bouquets of pressed flowers (Photo: B. Dorbić, 2021)

Zaključak

Tehnike izrade i oblikovanja cvjetnih buketa sežu u daleku prošlost, a vezane su i za pojedine stilove u arhitekturi. Pojedine tehnike slaganja cvijeća i zelenila traže više umijeća i poznavanje biljnog materijala. Jedan od zahtjevnijih je bidermajer buket, koji se često izrađuje kao vjenčani buket. Buket pripada u klasične bukete okruglog oblika koji se oblikuje u koncentrične krugove te tvori blago-stožasti oblik. Bidermajer stil i umjetnički pravac (1815-1848) u arhitekturi predstavlja stil skromnog građanskog ambijenta. Pridonio je razvoju opće kulture življenja iznad razine trivijalnosti, gotovo u većini zemalja tadašnje uljudbene Europe. Pojedini motivi u unutarnjem dizajnu bidermajerskog stila

bili su ukrašeni i cvijećem (zidni tapeti, sofa itd.). A koriste se razne vrste cvijeća: ruže, dalije, mini ruže, krizanteme, kao i neke vrste samoniklog cvijeća i zelenila. Interesantan je radi oblika, kontrasta i teksture. U radu se daje i pregled cvjetnih vrsta i zelenila za izradu ovih buketa kao i naglasak na mogućnost uporabe samoniklih ukrasnih vrsta kao sadašnjeg trenda u suvremenoj floristici. Dan je i sažeti prikaz jedne florističke radionice u kojoj su sudionice izrađivale bidermajer bukete (kombinacije kultivirano i samoniklo ukrasno bilje).

Literatura

Augustin, D. (2007). Trendovi u aranžiranju. *Glasnik Zaštite Bilja*, 30(6), 83-85.

Bidermajer. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Pristupljeno: 3. 10. 2022. (<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=7492>).

Bilušić, Z., Dorbić, B. (2021) Prikaz znanstveno-popularne radionice "Aranžmani od mediteranskog bilja". *Glasilo Future*, 4(2-3), 79-83.

"Bider majer" motivi. MUO Muzej za umjetnost i obrt. Pristupljeno: 04.06.2022.

(<https://www.muo.hr/buket-bidermajer/>).

Bratanić, M. (Ur.) (2022). Bidermajer. Struna Hrvatsko strukovno nazivlje. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Pristupljeno: 02.06.2022. (<http://struna.ihj.hr/en/naziv/bidermajer/50994/>).

Brelek, N. (2018). *Prodaja cvjetnih aranžmana u cvjećarnicama na području Koprivničko-križevačke županije*. Završni rad. Visoko gospodarsko učilište u Križevcima.

Despot, K., Sandeva, V. (2018). Bidermaer style in contemporary interior accent. *Prirodni resursi i tehnologii*, 12(12), 129-35.

Dorbić, B., Kokić, M., Friganović, E., Španjol, Ž., Temim, E., Vujošević, A. (2020). Percepcije i stavovi o ukrasnim karakteristikama i primjeni odabranih zaštićenih biljnih vrsta (POR. Caryophyllaceae, Iridaceae, Liliaceae i Ranunculaceae) *Agronomski glasnik*, 82(1-2), 17-40.

Dujmović Purgar, D., Škvorc, A., Židovec, V. (2015). Uporabna vrijednost samoniklog bilja grada Čakovca. *Agronomski glasnik*, 77(3), 109-124.

Hajoš, D., Vršek, I. (2002). Razvoj novih ukrasnih kultura i njihovo uvođenje u komercijalni uzgoj. *Sjemenarstvo*, 19(3-4), 195-207.

Kazhar, N. (2019). Biedermeier as a style of architecture and a style of European life in the first half of the XIX century, 1-10.

Kovačević, J. (1960). Rijetko cvijeće Dalmacije. *Naše more*, 7(3), 132-132.

Krivošić, N., Lovrinić-Đaković, V., Raspor-Ramić, L. (2013). *Cvjećarstvo i aranžiranje*. Zagreb: .Hrvatska obrtnička komora i Pučko otvoreno učilište Zagreb.

Meeker, J. E., Lišnić, Z., Dorbić, B., Friganović, E., Španjol, Ž., Bogevska, Z. (2018). Mogućnosti uporabe nekih jestivih submediteranskih autohtonih i alohtonih vrsta za održive dekorativne vrtove na kršu. *Glasilo Future*, 1(5-6), 41-48.

Miljković, I. (2003). Cvijeće u pejzažima Mate Celestina Medovića. *Agronomski glasnik: Glasilo Hrvatskog agronomskog društva*, 65(3-5), 117-131.

Niblack Thorne, N. (1932-1937). E-28: German Sitting Room of the Biedermeier Period, 1815-50. ART Institute Chicago. Pristupljeno: 03.09.2022. (<https://www.artic.edu/artworks/43778/e-28-german-sitting-room-of-the-biedermeier-period-1815-50>).

Nikolić, T. Ur. (2022). Flora Croatica Database (URL <http://hirc.botanic.hr/fcd>). Prirodoslovno-matematički fakultet, Sveučilište u Zagrebu.

Österreichischen Nationalbibliothek (1919). Speisesaal im Schloss Sanok in Sanok, Österreich-Ungarn. WIKIMEDIA.

Pristupljeno: 07.09.2022. ([https://commons.wikimedia.org/wiki/File:01910_2021-02-20_\(39\)_Speisesaal_im_Schloss_Sanok_in_Sanok,_%C3%96sterreich-Ungarn.png](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:01910_2021-02-20_(39)_Speisesaal_im_Schloss_Sanok_in_Sanok,_%C3%96sterreich-Ungarn.png))

Owen, L. (2007). *Suvremeno aranžiranje cvijeća*. Zagreb: Veble commerce.

Parać, J. (2021). Usmeno kazivanje o kolažiranju prešanog cvijeća. Šibenik.

Singh, A. (2017). Flower arranging and designing, 569-580. In: Misra, R. L., Misra, S. (2017). Commercial ornamental crops Traditional and loose flowers. Kruger Brentt Publishers UK. LTD. Middlesex.

Slikarski krug boja. Wikipedia. Pristupljeno 12.09.2022. (https://hr.wikipedia.org/wiki/Boja#/media/Datoteka:BYR_color_wheel.svg).

Spitzweg, K. Newspaper reader in a Garden. Artist and arts-Blog for art lovers. Pristupljeno 12.09.2022. (<http://www.artistsandart.com/2010/01/carl-spitzweg-1808-1885-german-painter.html>).

Šegula, S. (2010). *Osnove oblikovanja v cvetličarstvu*. Vrbinje: Samozaložba.

Ungar, S. (1979). *Ruscus hypoglossum L. i Danae racemosa Moench.*, vrijedne zimzelene vrste za nasade. Hortikultura, Split, 2.

Vršek, I., Kurtela, M. (1995). Razvojna istraživanja novih vrsta u cvjećarskoj proizvodnji. *Sjemenarstvo*, 12(6), 465-469.

What does Biedermeier mean? Pinterest. Pristupljeno: 14.09.2022. (<https://nl.pinterest.com/pin/338684834480047190/>).

Židovec, V., Karlović, K. (2005). Primjena autohtonog bilja u uređenju gradskog prostora. *Agronomski glasnik*, 67(2-4), 151-158.

Židovec, V., Antić, I., Han Dovedan, I., Dujmović Purgar, D. (2020). Tehnike i biljne vrste u aranžiranju cvijeća. *Glasilo Future*, 3(4), 13-29.

Primljeno: 2. kolovoza 2022. godine

Received: August 2, 2022

Prihvaćeno: 30. prosinca 2022. godine

Accepted: December 30, 2022